

IV. DANĚ

Další povinnost, která se s úmrtím blízké osoby pojí, je povinnost daňová. Pokud zemřelý za svého života podával daňové přiznání, pak nezbývá než s finančním úřadem dořešit přinejmenším období od počátku roku do dne úmrtí. Zákon na to dává poměrně přísnou lhůtu **3 měsíců**. Vytváří to pro pozůstalé náročnou situaci spočívající v dohledávání a shromažďování podkladů a zároveň respektování poměrně krátkých lhůt. Osoby, které po zemřelém zbyly, tak musí vyřešit tři základní otázky:

- 1. Je tu vůbec povinnost podat daňové přiznání za zemřelého?*
- 2. Kdo podává daňové přiznání?*
- 3. V jakých lhůtách a za jaké daňové období je daňové přiznání nutné podat?*

Nejčastějším případem bude úmrtí člověka, který pobírá pouze starobní důchod, což v praxi znamená, že žádné daňové přiznání není potřeba podávat. V jiných situacích obecně platí, že daňová povinnost vzniká dle zákona o daních z příjmů každému, jehož roční příjmy coby fyzické osoby přesáhly 50 000 Kč. Výjimky z daňové povinnosti jsou v zásadě tři. Zprv se nepodává daňové přiznání za osobu, která v daném daňovém období neměla žádné příjmy. Zadruhé jde o zaměstnance, který měl v konkrétním období pouze jednoho zaměstnavatele (nebo měl více zaměstnavatelů jdoucích po sobě s tím, že se časově nepřekrývali), který podepsal tzv. Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a neměl příjmy z podnikání, kapitálového majetku, nájmu a z ostatních příjmů vyšší než 20 000 Kč. Tyto tři podmínky musí být splněny zároveň. Daňové přiznání se také nepodává, pokud příjmy zdaněné konečnou srážkovou daní (typicky příjmy z dohody o provedení práce) nepřesáhly 10 000 Kč¹ měsíčně bez podepsaného prohlášení k dani.

¹ Od roku 2025 byla tato hranice zvýšena na 11.500,- Kč.

U zaměstnanců má povinnost podat daňové přiznání každý zaměstnanec, který měl za celý kalendářní rok příjmy mimo zaměstnání vyšší než 20 000 Kč (i kdyby nebyly tyto příjmy od daně osvobozené), a/nebo pokud měl dva zaměstnanecké vztahy během stejného období, dále pokud má zaměstnanec pouze příjmy ze závislé činnosti ze zahraničí nevyložené z dvojího zdanění příjmů, a/nebo pokud zaměstnanec obdržel příjem v rámci navrácení daňové podpory v rámci produktu spoření na stáří jako je životní a penzijní pojištění.

Pokud byl zemřelý OSVČ, respektive měl příjem ze samostatné výdělečné činnosti, má v zásadě vždy povinnost podat daňové přiznání. Výjimkou je situace, kdy měl v daném období příjmy nižší než 50 000 Kč, nebo byl přihlášený k paušální dani. V případě OSVČ je nutné podat přehledy o příjmech a výdajích také zdravotní pojišťovně a správě sociálního zabezpečení (výjimkou jsou osoby, které se nacházeli v režimu paušální daně).

Pokud máte dědický nárok (dědicové se dohodnou, kdo z nich daňové přiznání podá), nebo jste osobou spravující pozůstalost (osoba, kterou zemřelý určil správcem své pozůstalosti), jste osobou, která má za zemřelého podat daňové přiznání. Pokud povinnost podat daňové přiznání padla na vás, musíte správci daně předložit potvrzení od notáře o dědickém nároku nebo o tom, že jste osobou spravující pozůstalost.

První daňové přiznání musíte podle zákona podat **nejpozději tři měsíce od data úmrtí**. Daňovým obdobím je časový interval od 1. ledna příslušného kalendářního roku do dne předcházejícího dnu úmrtí zůstavitele. Druhé daňové přiznání se podává pouze v případě, že do konce kalendářního roku, ve kterém osoba zemřela, nenastalo pravomocné ukončení dědického řízení (např. zůstavitel zemřel 5. května 2024, dědické řízení neskončilo do konce roku 2024, podáte daňové přiznání za období od 5. května 2024 do konce roku 2024). A další daňové přiznání podáváte **do třiceti dnů ode dne skončení řízení o pozůstalosti**, a to za část zdaňovacího období, která uplynula do dne předcházejícího dni pravomocného skončení dědického řízení.

Formulář pro přiznání z daně z příjmů je dostupný na www.financnisprava.cz. Lze ji zaslat poštou na příslušný finanční úřad, nebo ho můžete zaslat elektronicky.